

Den uperfekte skønhed og den dumme popsang

Usually Beauty Fails. Koreografi: Frédéric Gravel. Foto: Alan Mattison

af Lars Kjær Dideriksen (journalist, Bora Bora)

Den canadiske koreograf og musiker Fr d rick Gravel søgte et afgørende argument for kunstens og dansens berettigelse. Et sted mellem dans, livemusik og teater forsøger han nu at give publikum en større bevidsthed om verden og dem selv. Popkulturen er l ftestangen. I "Usually Beauty Fails" er popsangen m skedum og dansen uperfekt – men mellem de to opstår noget interessant.

De hænger på rad og række bagerst på den store åbne scene. 36 store teater-spots rettet mod danserne på gulvet – og mod publikum. De sorte sidevægge i Bora Boras store sal står nøgne og r  sammen med endnu flere lamper. På gulvet foran publikums fødder rammes scenen ind med en række insisterende, blinkende lysstofrør. Slidstregerne fra tusindvis af dansetrin springer op fra vinylgulvet. Det er canadiske Fr d rick Gravel fra Montreal, der ubarmh jertigt har skrabet teatersminken af. Tilbage står "Usually Beauty Fails". 90 minutters lys, m rke, larm, stilhed, humor, alvor, facader og åbenhed.

– Jeg ville ønske, jeg kunne sige, at "Usually Beauty Fails" handler om skønhed. Men skønhed er for kompliceret.

Skønhed er umuligt

Fr d rick Gravel indrømmer, at han først forsøgte at skabe noget, der bare var smukt.

– Men det var umuligt. Jeg blev ved med at d mme det. Og dømte os selv for at være for naive omkring skønhed. Der opstod mange spændende spørgsmål. Skønheden fejlede, da den skulle overbevise mig, siger han.

Skønhed kan også være racistisk, sexistisk og grim, mener han og understre-

Jeg vil det hele. Jeg vil være kritisk, men samtidig også forføre publikum. Og gøre publikum bevidst om, at de bliver forført, og få dem til at tage stilling til om de vil forføres eller ej. På den måde er jeg som kunstner med til at give publikum nogle redskaber. Også til at være kritisk over for mig.

ger, at i valget om hvad der er smukt, så bliver det også politisk.

– Jeg dykkede bare ned i konceptet. Forestillingen hedder "Usually Beauty Fails", fordi du ikke kan forsøge at forstå skønheden. Og fordi den handler om fiasko, siger han.

I dele af forestillingen kan performerne ikke finde ud af at danse med hinanden. De første forsigtige  mme tilnærmelser bliver til en akavet voldsomhed, hvor kroppen banker mod hinanden i et langt musikl st  jeblik. Et andet sted i forestillingen g r et nyt par på opdagelse på hinandens halvnøgne kroppe. Hænder på hinandens kønsdele afventende en reaktion. Der skrues helt op for den barnlige naivit t, så det moderne menneskes håbløse mission om at finde sin mage for alvor bliver udstillet.

Forførelsen og det mislykkede show

Fr d rick Gravel mener, at han med forestillingen kan mislykkes på mange forskellige måder.

– Jeg vil det hele. Jeg vil være kritisk, men samtidig også forføre publikum. Og gøre publikum bevidst om, at de bliver forført, og få dem til at tage stilling til om de vil forføres eller ej. På den måde er jeg som kunstner med til at give publikum nogle redskaber. Også til at være

Usually Beauty Fails. Koreografi: Frédéric Gravel. Foto: Alan Mattison

Jeg bryder mig ikke om den postmoderne måde at lade publikum helt selv fortolke oplevelsen. Så tager man ikke ejerskab for det, man har skabt. Det prøver jeg også at have en holdning til i min forestilling.

kritisk over for mig, siger han.

– Men når jeg søger efter alle disse ting på én gang, så vil jeg mislykkes. Jeg benytter også både dans, musik og teater på én gang. Forestillingen passer ikke ned i de sædvanlige kasser. Så på flere planer handler alle mine shows nu om at fejle, siger han.

Han er dog ikke bleg for at gå i direkte dialog med sit publikum om, hvad han forsøger at sige i sine forestillinger.

Kunstneren er der!

– Jeg bryder mig ikke om den postmoderne måde at lade publikum helt selv fortolke oplevelsen. Så tager man ikke ejerskab for det, man har skabt. Det prøver jeg også at have en holdning til i min forestilling, siger han.

Flere gange i løbet af "Usually Beauty Fails" er der indlagte time outs, hvor han adresserer publikum og fabulerer over temaer som skønhed og tid – "Jeg skulle jo ikke gerne spille jeres tid" – og fortæller historier med et selvironisk og humoristisk twist.

– Det er en live oplevelse. Kunstneren er der! Så det er ikke et stort spring at give ham en mikrofon. Jeg har gjort det i 10 år. Jeg vil gerne lege med perspektivet på det, jeg præsenterer. Det kan både være et antiklimaks, være irriterende eller forførende. Alt afhængigt af den enkelte beskuer. Men den slags ting er jo normalt i en rockkoncert. Vi har også taget rockkoncertens æstetik, selv om det ikke er en rockkoncert, forklarer han og spørger så:

– Hvorfor skulle et dansepublikum ikke også interessere sig for andre ting? Jeg tror ikke, at de har skyklapper på.

Publikum ved Danmarkspremierer i Aarhus var da også helt med på idéen, da han og to musikere stillede sig frem til scenekanten og sang en skæv ballade

med akustisk guitar og mundharmonika.

Frédéric Gravels rockede tilgang har også den fordel, at hans kompagni kan rejse uden ret meget udstyr og bruge det, som allerede er på det pågældende teater. Det skaber en nøgen og skrabet æstetik.

– Det er vist lidt en Montreal ting, siger han og smiler.

Ikke teater, ikke dans

Blandingen af kunstformerne gør ikke tingene lettere.

– For så passer vi ikke altid ned i kasserne eller til kunststøtteordningerne og de fysiske rammer, vi skal optræde i. Men det er i det samspil, at tingene sker! Vi prøver os frem med de forskellige elementer og ser, hvad der opstår. Sange der bliver afsæt for en dans og så videre, siger han.

Hans trup Groupe d'Art Gravel får dog mærkatet "dansegruppe", fordi han er uddannet i dans og befinder sig mest i danseverdenen. Men i arbejdet med forestillingen fjernede han ordene 'teater' og 'dans' fra sit eget og dansernes ordforråd. Han er endt med at kalde "Usually Beauty Fails" for en 'koreografisk koncert'.

– Jeg har faktisk kun danset i fire år. Det er jo ingenting sammenlignet med

andre. Jeg er slet ikke teknisk virtuos. Men jeg kender dans, musik og teater. Min mor var danselærer og min bedstefar folkemusiker, siger han.

Nogle gange møder han holdningen, at hans koreografi ikke virker så gennemarbejdet og som solidt håndværk.

– Jeg forstår det udmærket! Det er med vilje. Jeg skal også give plads til live-musikken og den ligeværdige dialog, der skal foregå imellem dem. Hver især kan dansen og musikken ikke stå alene. Vi prøver at lave det så live, som vi kan. Så nogle gange er en overgang i showet måske ikke perfekt. Men hvis vi planlægger det hele, så begynder vi at kede os. Showet er ikke kun performance for os. Det handler også om at skabe noget i øjeblikket. Der er flere steder i forestillingen, hvor der er elementer, der er improviserede. Det er risikabelt, men det er også en måde at gribe performance an på. Og publikum må gerne være bevidst om det, siger han.

Lige præcis dét med publikums bevidsthed er vigtigt for Frédéric Gravel.

Svært at forsvare dans

Frédéric Gravel har altid været meget optaget af samfundet og at være bevidst om det, der foregik omkring ham. Da han søgte ind på danseafdelingen af Montreals universitet blev han til

sin egen overraskelse optaget. Hans afhandling, "The Role of the Dance Artist in Democratic Society", endte med at rette hans fokus mod kunstnerens og publikums bevidsthed.

– Jeg følte, at der ikke rigtigt var nogle stærke argumenter til at forsvare kunstnerens rolle med. Argumentet var normalt bare, at det var vigtigt. Og det var så det! Hvis du spurgte hvorfor, så var svaret tit, at det var rart eller godt for økonomien i byen. Argumenterne var mudrede. Og især dans var svær at argumentere for. Så jeg tænkte, der var plads til at gå ind med min baggrund fra universitet og i musik og se, hvad jeg kunne skabe, siger han.

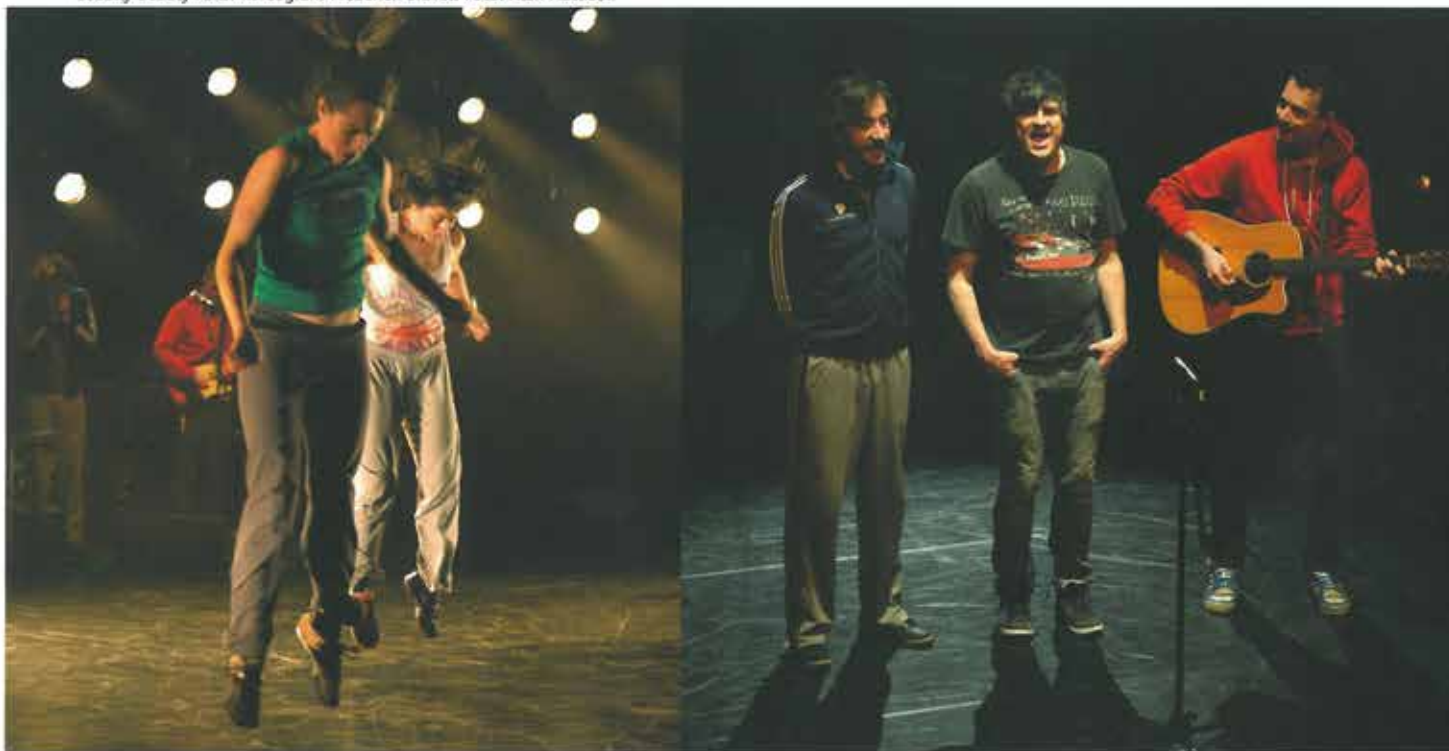
For Frédéric Gravel er det vigtigt at gøre publikum bevidste om, at de deler oplevelsen af det, som han finder sammen med dem i processen på scenen.

– Det er vigtigere for mig end at skabe det perfekte show. Hvad vi søger efter, og hvorfor vi søger det. Og hvorfor man kan lide én ting og ikke den anden. Jeg vil gerne være ærlig omkring det, som jeg prøver at opnå eller finde. Det er det mest interessante. For det kan du dele med folk. Men jeg skal ikke finde én sandhed og lege guru for nogen. Jeg vil bare vise de forskellige muligheder, der ligger i et kunstværk, siger han.

Ikke desto mindre er han selv bevidst

Vi passer ikke altid ned i kasserne eller til kunststøtteordningerne og de fysiske rammer, vi skal optræde i. Men det er i det samspil, at tingene sker!

Usually Beauty Fails. Koreografi: Frédéric Gravel. Foto: Alan Mattison

Forestillingen hedder Usually Beauty Fails, fordi du ikke kan forsøge at forstå skønheden.

om sine teknikker ud i forførelsens kunst. Midt i showet siger han, at det er tid til et stilskifte. Stole sættes frem, elektronisk dansemusik buldrer ud og transformerer sig langsomt om til en lydmur af støj, mens den massive lysvæg blæser publikum bagover. Danserne tager samtidig deres afslappede tøj af og skifter til festtøj. Lidt afventende på hinanden. De åbner tre flasker champagne, drikker selv og giver også nogle glas til publikum.

– Alkohol er som en slags social rekvisit. Det får forestillingen til at virke som om den foregår et andet sted end på en scene.

Forførende popkultur

Da Frédéric Gravel startede med sine egne ting var det hele lidt mere intellektuelt, og han lyttede mere til jazz.

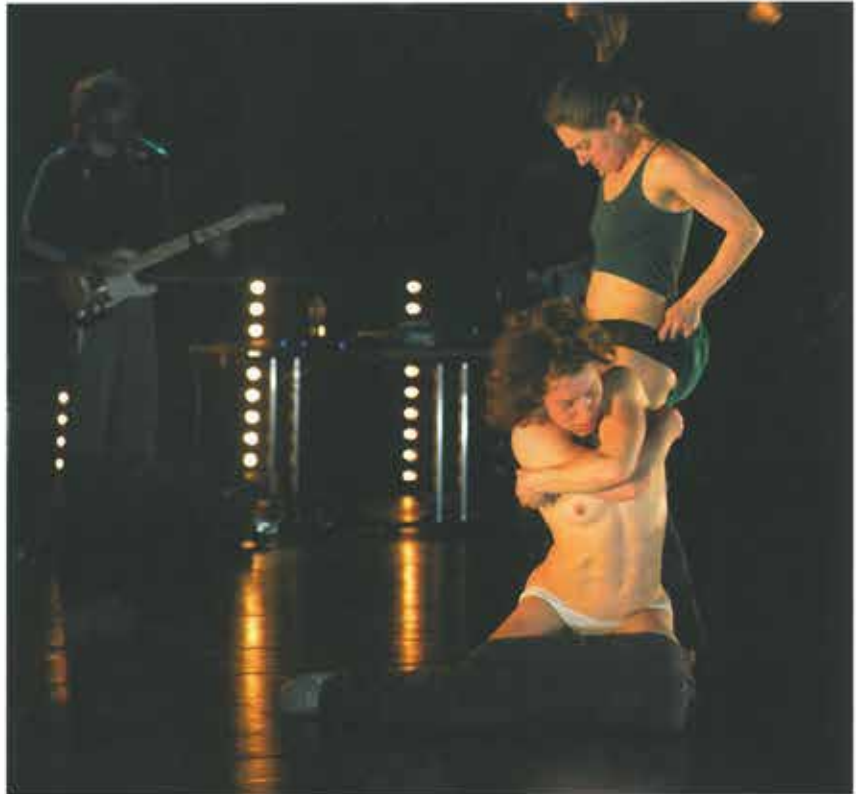
– Det var ret konceptuelt. Men jeg fandt ud af, at vi stadig kunne være konceptuelle, hvis vi legede med referencer fra rock'n'roll og popkultur, siger han og fortsætter:

– Pop er vores alles fælles referenceramme. Selv hvis du ikke kan lide popmusik, så har du en forståelse for den og kender den. Du er omgivet af den. Selv når du går ind for at købe en kop kaffe. Så det giver os en fordel: Folk forstår det! Vi er allerede ude over den første barriere, som underlig jazzmusik måske kunne skabe.

Han mener, at han stadig vender op og ned på tingene.

– Vi viser vores had-kærlighedsforhold til popmusik. Jeg er altid forbløffet over popkultur. Der er mange elementer, jeg ikke kan lide ved den. Men andre gange er pop jo også fantastisk. Så jeg tænker: Hvad kan jeg tage fra det, som fascinerer mig? Vi låner alt det, vi har lyst til, siger han.

– Nogle gange, når du hører vores sange for sig selv, så er de virkelig dumme. Nogle gange dummere end den simpleste popsang. Men i showets kontekst sammen med danserne... så virker det bare!

Usually Beauty Fails. Koreografi: Frédéric Gravel. Foto: Alan Mattison

INDHOLD

6 - Det non-verbale karakterarbejde

- interview med Bo Madvig af Iben Maria Hammer

12 - A Playful Light

- when I was asked to choreograph to French composer Paul Dukas'... af Wubkje Kuindersmaa

20 - Dansens æstetik; to teorier

- to artikler om dansens æstetik og danseteori

André Levinson; skønhedens ideal
John Martin; Metakinesis
af Guro Løvø

32 - Dansk dansepioner i bevægelse

- interview med Jytte Kjøbek af Nanna Vinter

38 - En fortælling om tilfældigheder og den planlagte uforudsigelighed

- interview med Kim Brandstrup af Betina Rex

42 - Bournonville Festivalerne 1979, 1992 og 2005

- historisk artikel af Ole Nørlyng

50 - Festival trods strejker

- reportage fra Montpellier Danse i Sydfrankrig af Vibeke Wern

58 - Et smuglig ind i dagligdagen på Northern School of Contemporary Dance

- reportage af Malene Becker Nielsen

64 - Jeg har brug for det uperfekte

- interview med Camila Sarrazin af Signe Ravn

72 - Movement never lies

- how assumptions of authenticity mystify dance af Franziska Bork Petersen

80 - Pina Bausch, Tanztheater Wuppertal, Le Sacre du Printemps og Lutz Förster

- interview med Lutz Förster af Betina Rex

86 - Koreografisk poetik og praksis

- bogintroduktion af Christine Meldal

90 - Den uperfekte skønhed og den dumme popsang

- interview med canadiske Frédéric Gravel af Lars Kjær Dideriksen

FORORD

Dobbelte betydninger...

Vi oplever det hele tiden. De dobbelte betydninger. Eller flertydigheder. Nuancer. Noget viser sig at være noget andet end det, vi først troede. En gang antagede sandheder viser sig pludselig ikke længere at være det, man troede. Noget er sagt og gjort så ofte, at det bliver til en sandhed – uden nødvendigvis at være det, eller i hvert fald langt fra er hele sandheden.

En ofte gentaget sandhed er fx *movement never lies*. Det forholder Franziska Bork Petersen sig til i artiklen af samme navn, om *How assumptions of authenticity mystify dance*.

I et interview med Betina Rex om at overtage ledelsen af det berømte kompagni Tanztheater Wuppertal efter Pina Bausch, siger den nye kunstneriske leder Lutz Förster: "I never left, but I always went away".

Kim Brandstrup fortæller om projekter, "som du ikke selv bevidst vælger, men som vælger dig – projekter som på en eller anden måde bliver ens skæbne," når han fortæller om sit arbejde med forestillingen *Ceremony of Innocence* til Royal Ballet, der spiller i Tivolis Koncertsal til september.

Øjnene, der ser; personen, der oplever – er helt central for opfattelsen af det oplevede. Det fremgår også af Guro Løvs miniserie om dansens æstetik og danseteori.

I jagten på sandheden, den evige lykke og svaret – må man nok indstille sig på at acceptere flertydigheder og forskellige sandheder som en del af livet. Det uperfekte og fiaskoer er også en del af hverdagen. Det fortæller både canadiske Frédéric Gravel og herboende chilensk/italienske Camila Sarrazin om.

Marianne Worm

Terpsichore/red. – info@terpsichore.dk

Terpsichore – dans som scenekunst (efterår 2014)

ISSN-nr.: 2246-1973 (trykt tidsskrift)
ISSN-nr.: 2246-1981 (webmagasin)
SE-/CVR-nr.: 26468469

Find os på www.terpsichore.dk +
på Facebook: www.facebook.com/terpsichore.dk
Kontakt os på info@terpsichore.dk

Terpsichore: [tærpsi'ko:re]
En af de ni museri i græsk mytologi.
Terpsichore er muse for dansen.

Udgives med støtte af
Statens Kunstråds Tidsskriftsstøtte til almenkulturelle tidsskrifter.

Medlem af Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter (www.kulturtidsskrifter.dk).

Æresmedlem: Nini Theilade
Friabonnement: DanseInformations-Centret

Udgiver: Foreningen Terpsichore
Oplag: 600 stk.

Grafisk produktion:
Copenhagen Print Aps,
tlf. 2711 9006, www.cphprint.com

Kontaktinfo
(redaktion/annoncer):
Foreningen Terpsichore
Dragebakken 184,
5250 Odense SV
Tlf.: 4016 6366
E-mail: info@terpsichore.dk
Web: www.terpsichore.dk

Redaktør: Marianne Worm (ansvarsh.)

Redaktion: Pia Stilling, Susanne Trudsø, Tanja Marcher, Anja Musiat + ad hoc udvalg

Tænketank: Lis Engel, Ole Nørlyng,

Susanne Trudsø
Bestyrelse: Anna-Maria Nielsen,
Marie Lind, Mette Rasmussen

Tak til: Frivillige skribenter og fotografer, samt annoncører og støttere

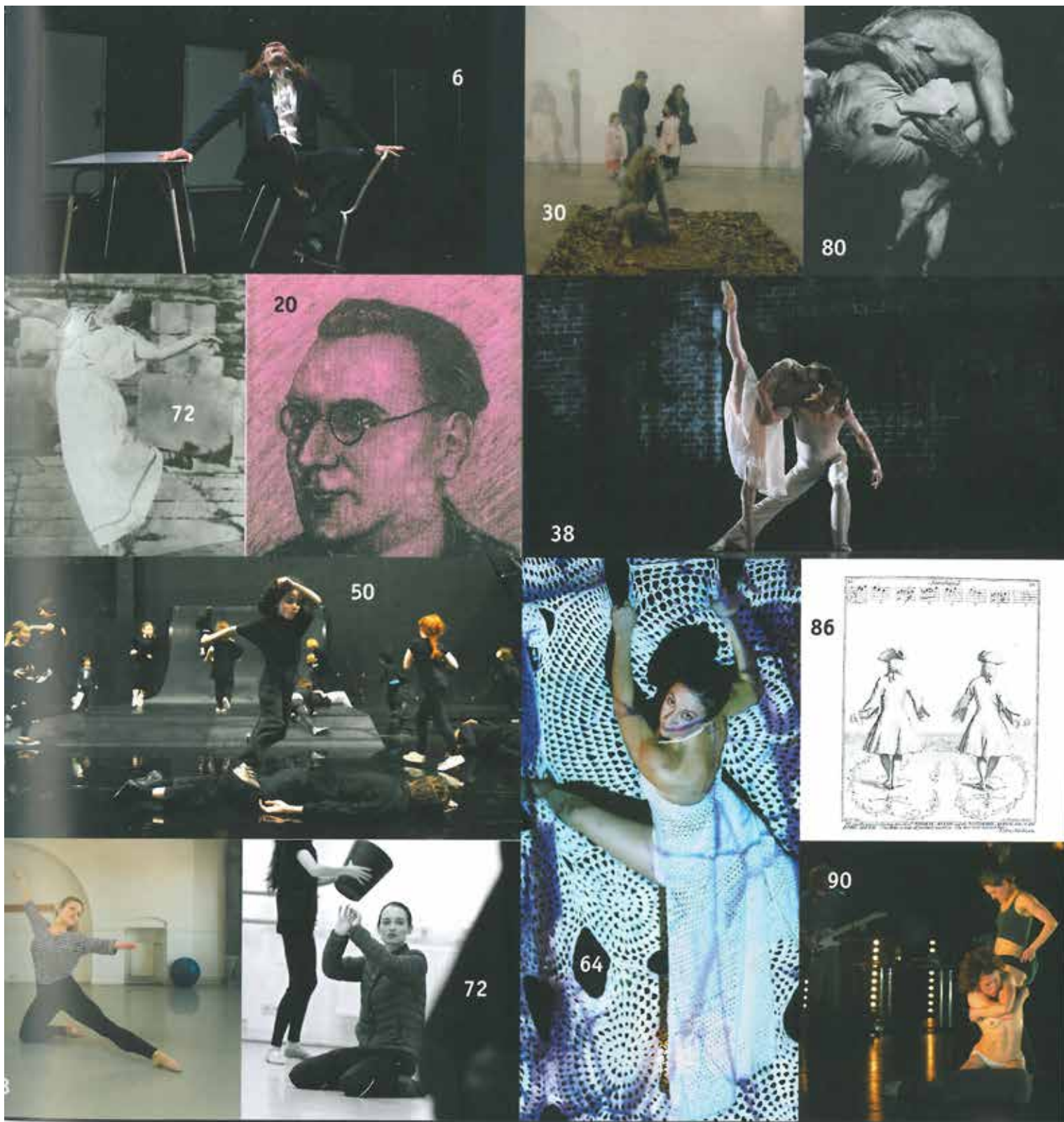
FAKTA om Terpsichore

Er et åbent, uafhængigt og ukommercielt almenkulturelt tidsskrift. Grundlagt i 1995.

Alle skribenter og fotografer bidrager til Terpsichore på ægte con amore basis.

Terpsichore udgiver to unikke tidsskrifter:

To forskellige medier under samme hat – men med hver deres unikke artikler og tilgang til dans som scenekunst.

DANS – det trykte magasin (udkommer to gange årligt; forår og efterår)
ISSN-nr.: 2246-1973

Dans ONline – webmagasinet (opdateres løbende) ISSN-nr.: 2246-1981
Der ligger p.t. over 1000 artikler på webmagasinet.

Terpsichore udgiver desuden forskellige specialudgivelser på tryk samt webudgivelser på www.terpsichore.dk

SPECIALUDGIVELSER:

På tryk:

- Mænd i Dans
- 1-2-3-4 Dansemetropoler
- Med kroppen som udtryk – dans for børn og unge

- Krop i Bevægelse
- Neumeier Special: Neumeier & København
- Fugle I Dansen: Når dansen har vinger

På nettet:

- PR-magasinet
- Mød de nye danseformidlere 2012
- Fra tekst til handlingsballet (Romeo og Julie)
- Istanbul

Find information på www.terpsichore.dk

REDAKTIONELT

Formidler viden om dans som scenekunst. Moderne dans, moderne ballet, klassisk ballet, abstrakt dans,

danseteater, performancecans, nutidsdans, musicals, ny cirkus, crossover o.lign.

Går bag om dansen, giver baggrunden og sætter dansen ind i en kulturpolitisk, historisk, uddannende og kunstnerisk sammenhæng. Henvender sig til alle med en interesse i dans som scenekunst: Publikum, dansere, koreografer, studerende, undervisere, kulturformidlere, spillesteder, biblioteker etc.

ABONNEMENT / LØSSALG

Terpsichore kan købes i abonnement eller løssalg:
København: Magasin på Kgs. Nytorv;
Det Kgl. Teaters Billetbutik; Teatermuseet i Hofteatret; Dansebutikken

i Dansehallerne.
Århus: DanseStudiet; Danseværket.

Et årsabonnement gælder for ét kalenderår ad gangen for de to årlige trykte tidsskrifter (2014). (abonnementet er inkl. porto)
Private: 165 kr.; (Europa): 250 DKK
Øvrige: 300 kr.; (Europa): 400 DKK

Tilmeld dig vores gratis e-mail nyhedsbrev på www.terpsichore.dk

Køb et gavekort og glæd en ven!
Skriv til info@terpsichore.dk

Bankforbindelse:

Danske Bank: reg.nr.: 1551,
kontonr.: 0004693833

DANS

Terpsichore – dans som scenekunst

efterår 2014

Terpsichore

trykt magasin: DANS

webmagasin: Dans ONline

Specialudgivelser

Bora Bora
Lars Kjær Dideriksen
Valdemarsgade 1
8000 Århus C

Afsender:
Terpsichore
Dragebakken 184
5250 Odense SV

INDHOLD

(DANS, efterår 2014)

Interviews:

*Bo Madvig
Jytte Kjøbek
Kim Brandstrup
Camila Sarrazin
Lutz Förster
Frédéric Gravel*

Artikler:

A Playful Light

*Dansens æstetik
– miniserie*

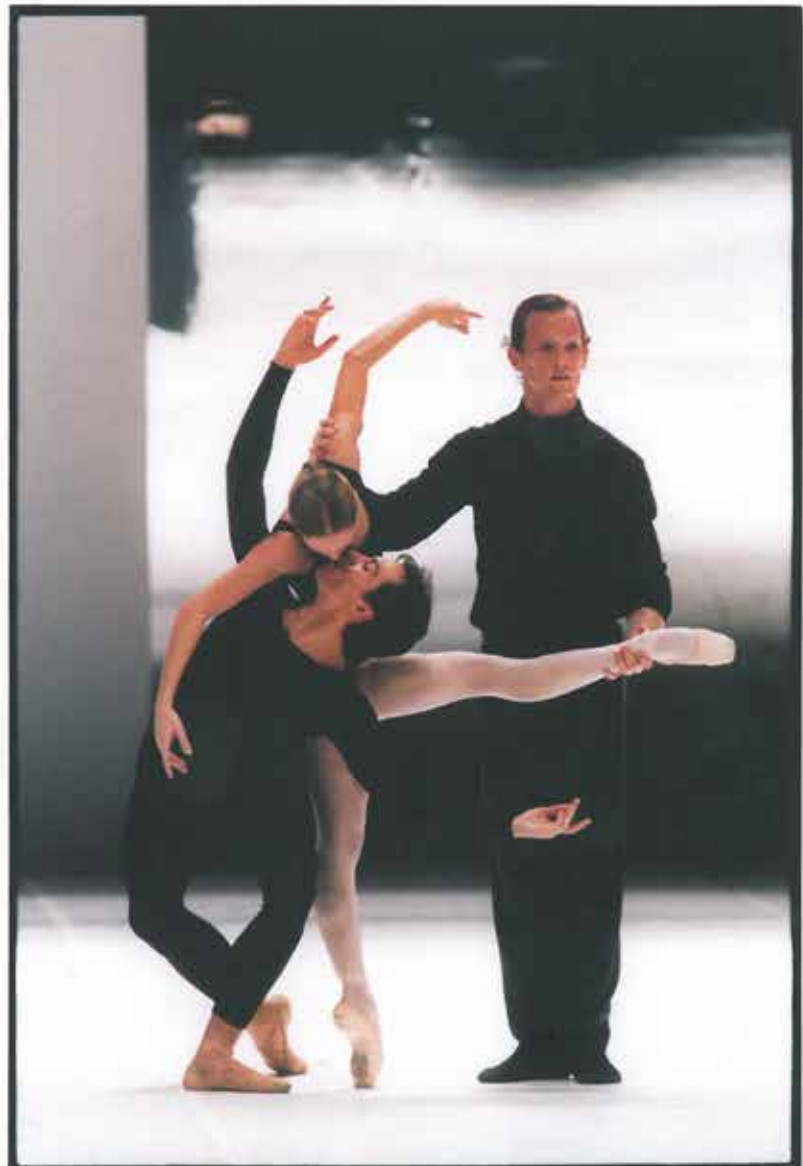
Bournonville Festivalerne

Montpellier Danse

*Northern School of
Contemporary Dance*

Movement never lies

*Koreografisk poetik
og praksis*

Døden i Venedig. (frit efter Thomas Manns værk). Hamborg Balletten. Koreografi: John Neumeier. Foto: Holger Badekow. Gæstespil, Det Kgl. Teater, den 9.-12. sept. 2014.